

Sygn. akt I UK 377/10

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 22 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o prawo do emerytury górniczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 kwietnia 2011 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 maja 2010 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Decyzją z 29 stycznia 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, odmówił Z. K. przyznania prawa do górniczej emerytury z powodu braku wymaganego okresu pracy górniczej wynoszącego co najmniej 25 lat. Organ rentowy zaliczył do tego stażu jedynie 19 lat i 10 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 16 września 2009 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Na skutek apelacji ubezpieczonego Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych apelację oddalił. Sąd ustalił, iż odwołujący osiągnął wiek emerytalny 55 lat życia w dniu 6 grudnia 2005 r., posiada okres zaliczalny w postaci służby wojskowej od 23 kwietnia 1970 r. do 13 kwietnia 1972 r. i z tej przyczyny skarżący posiada łączny bezsporny okres pracy górniczej i zaliczalnej do 29 grudnia 2008 r. wynoszący - 19 lat, 10 miesięcy i 29 dni. Ponadto okolicznością bezsporną było, że odwołujący nie przystąpił do OFE oraz nadal kontynuuje zatrudnienie w Okręgowym Urzędzie Górniczym. Okolicznościami spornymi pomiędzy stronami pozostało, czy ubezpieczony wykonywał prace górnicze w okresie od 1 września 1969 r. do 31 maja 1986 r. oraz, czy spełnia on warunki do nowej emerytury górniczej. Sąd stwierdził, że Przedsiębiorstwo Geologiczne, jak również Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne OPGK były w latach 1969-2001 nie tylko przedsiębiorstwami miernictwa górniczego geologii w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt 11 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r., ale również przedsiębiorstwami robót górniczych, wykonującymi roboty na rzecz kopalni siarki w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt 4 tejże ustawy. W ustawie z 27 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 110, poz. 1190) została bowiem dokonana zmiana treści art. 6 ustawy z 4 lutego 1994 r. prawa geologicznego i górniczego poprzez wprowadzenie w pkt 11 legalnej definicji robót górniczych. Zatem Przedsiębiorstwo Geologiczne było w latach 1969-1994 przedsiębiorstwem z zakresu geologii, jak również przedsiębiorstwem robót górniczych na rzecz Otworowej Kopalni Siarki, Kombinat Górniczego „Siarkopol” i dla Kopalń „Grzybów”, „Jeziorko”, „Jamnica”, „Osiek” w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt. 4 i 11 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r., tj. zarówno wierceń złożowych, eksploatacyjnych na polach górniczych oraz wierceń z zakresu geologii.

Pomimo uchylenia art. 36 ustawy emerytalnej - na mocy art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 167, poz. 1397 ze zm.) - osobom, które do dnia 31 grudnia 2008 r. spełniły warunki do emerytury górniczej określone w art. 34, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r., przysługuje górnicza emerytura na warunkach określonych w tym

przepisie. Ubezpieczony mógł zatem złożyć wniosek o górniczą emeryturę w trybie art. 34 i 36 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. Nr 162, poz.1118 ze zm.).

Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że na przeszkodzie uznaniu powyższych okresów pracy odwołującego jako pracy górniczej dla technika geologa terenowego i geologa terenowego w latach 1969-1986 nie stała okoliczność, że zakład pracy w sporządzonych przez siebie angażach płacowych znajdujących się w aktach osobowych i rentowych określał nazwę stanowisk pracy skarżącego w różny sposób, jak np. operator, pomoc operatora, samodzielny geolog, a innym razem jako technik geolog terenowy. Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego wynikało, że odwołujący w okresie od 1 września 1986 r. do 22 kwietnia 1970 r. i od 9 maja 1972 r. do 31 maja 1986 r. na stanowisku technika geologa i geologa terenowego sprawował stały bezpośredni nadzór nad pracownikami przedsiębiorstwa geologicznego wykonującymi zarówno prace z zakresu geologii i roboty górnicze na polach górniczych Otworowej Kopalni Siarki „Grzybów, „Jeziórko”, „Jamnica”, „Osiek” pracującym przez wszystkie robocze dniówki i w pełnym wymiarze czasu na polach górniczych. Jednakże na powyższym stanowisku pracy zajmowanym w powołanym wyżej okresie nie posiadał stosownego zatwierdzenia Okręgowego Urzędu Górniczego. Stanowi o tym treść art. 127 prawa górniczego z 6 maja 1953 r. (Dz.U. z 1978 r., Nr 4, poz.12). Zatwierdzenie powyższe wymagane było wówczas obowiązującymi przepisami § 1 ust. 2 pkt 4 Zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z 8 stycznia 1975 r. (MP z 1975 r., Nr 2, poz. 13) oraz § 1 pkt 3 Zarządzenia Nr 66 Ministra Przemysłu Chemicznego z 21 czerwca 1969 r. w sprawie określenia osób kierownictwa ruchu i dozoru górniczego. Powyższy brak zatwierdzenia na stanowisku dozoru ruchu w przedsiębiorstwie górniczym przez Okręgowy Urząd Górniczy stanowił przeszkodę uniemożliwiającą zaliczenie tego okresu jako pracy górniczej w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a tym samym przyznanie prawa do górniczej emerytury stosownie do treści art. 34 powołanej ustawy. Nie spełnił również jednego z warunków wymaganych przez art. 49 ust. 1 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2007 r., bowiem nie rozwiązał stosunku pracy, w którym pozostawał nieprzerwanie od 15

maja 1991 r. do nadal. Sąd Apelacyjny stwierdził ponadto, iż ubezpieczony nie spełnia także warunków do emerytury górniczej w myśl nowych przepisów tj. art. 50a ustawy emerytalnej, albowiem w przepisie art. 50c tej ustawy nie powtórzono zapisu z art. 36 ust. 1 pkt 11., uchylonego od dnia 1 stycznia 2007 r.

Na powyższe orzeczenie ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną zarzucając w niej naruszenie przez Sąd Apelacyjny - art. 36 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na jego błędnej wykładni poprzez przyjęcie, iż pracy powoda na stanowisku technika geologa oraz geologa na polach górniczych otworowych kopalń siarki w okresach od 1 września 1969 r. do 22 kwietnia 1970 r. oraz do 22 maja 1972 r. do 31 maja 1986 r. nie można zaliczyć do pracy górniczej, ponieważ powód nie posiadał zatwierdzeń Okręgowego Urzędu Górniczego; - art. 127 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. Prawo górnicze (Dz.U. z 1978 Nr 4 poz. 12) polegające na jego błędnej wykładni poprzez przyjęcie, iż z jego treści wynika że do tego, aby być osobą dozoru geologicznego powód musiał posiadać zatwierdzenia wynikające z powołanego dekretu prawo górnicze; - § 10 i § 15 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych polegające na ich błędnej wykładni poprzez przyjęcie, że przepisy te doprecyzowywały jakimi kwalifikacjami zawodowymi winna się legitymować osoba dozoru, która nadzoruje prace geologiczne; - § 10 i § 15 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych polegające na ich błędnym zastosowaniu, ponieważ w stosunku do kopalni siarki, gdzie powód jako geolog i technik geolog dozorował wykonywanie prac geologicznych miało zastosowanie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi oraz w zakładach prowadzących roboty wiertnicze z powierzchni (Dz.U. Nr 32 poz. 212 ze zm.). Ponadto w skardze powołano naruszenie prawa procesowego: art. 232 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny z urzędu dowodu ze świadectw wydanych przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Wydział Geologii -

Głównego Geologa Wojewódzkiego oraz Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie, które uprawniały powoda do sprawowania dozoru geologicznego, a o których powód wspominał w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz w swojej apelacji w szczególności, że powód nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów było niezbędne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy; - art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku motywów, którymi kierował się uznając, że powód na stanowiskach geologa i technika geologa nie był osobą dozoru, podczas gdy z dołączonych do akt niniejszej sprawy dokumentów potwierdzających zatrudnienia powoda wynika, że był osobą która jako pracownik w przedsiębiorstwach wykonujących na rzecz kopalni siarki prace geologiczne dozorowała wykonywanie wyżej wymienionych prac.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nieuzasadniona. Zaskarżony wyrok odpowiada prawu, bowiem wnioskodawca nie spełnił - obok podniesionej kwestii spornej w skardze kasacyjnej, dotyczącej wymaganego okresu pracy górniczej - innej przesłanki warunkującej prawo do emerytury górniczej. W myśl art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Ubezpieczony (urodzony 6 grudnia 1950 r.) w dniu 23 grudnia 2008 r. wystąpił o emeryturę górniczą, wywodząc swoje uprawnienie do świadczenia ze spełnienia przesłanek przewidzianych w nieobowiązującym już wówczas art. 49 ust. 1 w związku z art. 34 ustawy emerytalnej. Było to możliwe na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy – Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 167, poz. 1397 ze zm.), który przewiduje, iż osobom, które do wskazanego tam dnia spełniły warunki do emerytury górniczej określone w art. 34 lub w art. 48 – 49 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r. przysługuje górnicza emerytura na warunkach określonych w tych przepisach. Stosownie zaś do treści art. 49 ust. 1 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2007 r., prawo osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. do emerytury górniczej, o której

mowa w art. 34 lub 48 ustawy, zależało od łącznego spełnienia wymienionych tam warunków, tj. nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, spełnienia warunków do uzyskania emerytury określonych w art. 34 lub 48 do dnia 31 grudnia 2006 r. i rozwiązania stosunku pracy. Według ustaleń faktycznych poczynionych w tej sprawie, skarżący natomiast cały czas pozostaje w stosunku pracy w Okręgowym Urzędzie Górniczym, a tym samym nie został spełniony wymagany przez art. 49 ust. 1 ustawy emerytalnej warunek, a mianowicie, nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Skoro zaś wnioskodawca nie spełnił jednego z warunków wymaganych przez art. 49 ust. 1 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2007 r., bowiem nie rozwiązał stosunku pracy, w którym pozostaje nieprzerwanie od 15 maja 1991 r., to decyzja organu rentowego odmawiająca prawa do emerytury górniczej była prawidłowa, a tym samym odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji nie podlegało uwzględnieniu, co w konsekwencji pozwala na stwierdzenie, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w sentencji.